

KARLOVSKÝ ZPRAVODAJ

VDÁVÁ OBCNÍ ÚŘAD VE VELKÝCH KARLOVICÍCH

2/ ČERVENEC 2007

Vážení spoluobčané,

pátek 29. 6. 2007 se stal slavnostním dnem pro naše školáky. S netrpělivostí čekali nejen na své vysvědčení, ale také na první prázdninový den.

Absolventi deváté třídy převzali poslední hodnocení ze základní školy v zasedací místnosti obecního úřadu. Ve velmi přátelské a slavnostní atmosféře nás 27 chlapců a děvčat seznámilo se svými dalšími studijními plány. Nejúspěšnější z nich byli oceněni. Žáci ostatních ročníků obdrželi vysvědčení od svých třídních učitelů v základní škole. Učitelskému sboru děkujeme touto cestou za výchovnou a vzdělávací činnost v uplynulém školním roce. Všem pak přejeme příjemné a veselé prožití prázdnin.

Školní vyučování se na dva měsíce sice zastaví, avšak modernizace budovy bude pokračovat. Vyměníme okna, střešní krytinu a na podzim „dostane“ škola novou fasádou se zateplením. Získá tak nový moderní exteriér.

Hejtmanský den ve Velkých Karlovicích

V červnu se uskutečnilo pracovní setkání starostů obcí mikroregionu Valašsko Horní Vsacko s hejtmanem panem Liborem Lukášem a s radními Zlínského kraje. Jednání byli účastni i vybraní podnikatelé dotčených obcí. Na pracovní schůzce byly projednány otázky dopravy, cestovního ruchu, situace v příhraničí po vstupu do Schengenského prostoru, sociální oblast a hospodaření v lesích. Nejvíce času bylo věnováno dopravě a stavu komunikace z Ústí u Vsetína do Velkých Karlovic. Přítomnými zástupci kraje byla přislíbena rekonstrukce komunikace v celé délce. První úseky z Ústí do Huslenek a z Nového Hrozenkova do Velkých Karlovic - rozcestí Podřaté, budou zahájeny do dvou let. Součástí investice je i výstavba nového mostu pod obecním úřadem a do údolí Bzové. První etapa výstavby zahrnuje přestavbu křižovatky rozcestí Soláň. Hejtmanský den byl ukončen návštěvou Karlovského muzea a dostihové stáje Valencio.

Hlavní body ze zasedání zastupitelstva obce konaného dne 14. 6. 2007

Členové ZO schválili:

- celoroční hospodaření obce za rok 2006 - bez výhrad. Přezkoumání hospodaření obce provedli zaměstnanci kontrolního oddělení Zlínského kraje
- plnění příjmových a čerpání výdajových položek rozpočtu obce k 31. 5. 2007
- změny rozpočtu ve výši 1 055 000,- Kč v příjmové a 951 000,- ve výdajové části rozpočtu
- předloženu studii Horní školy s tímto využitím: prostory pro obecní úřad, učebnu se zázemím pro základní uměleckou školu, místnost pro kulturní potřeby obce (divadelní kroužek, Karlovjanky ..)
- zařazení finanční rezervy ve výši 496 tis. Kč na provedení první úpravy skládky TKO na Beskydě po jejím uzavření
- odkoupení pozemků s komunikací kolem hotelu Razula od firmy Tomek Group s.r.o. se sídlem Velké Karlovice, Léskové č. 541
- odkoupení pozemku od Českých drah, a.s. pod komunikací ke garážím a Třetinům
- odkoupení pozemku od pana Josefa Valcháře v Pluskovci
- směnu pozemků s paní Janou Tomkovou v Jezerném (pro budoucí výstavbu chodníku, popř. cyklostezky)
- finanční dotaci ve výši 60 tis. Kč příspěvkové organizaci Sociální služby Vsetín, na pokrytí ztráty provozu domova s chráněným bydlením v Tisňavách
- odkoupení parcely před Horní školou od manželů Rudolfových (vybudování klidové zóny s parkovými úpravami)
- příspěvek ve výši 25 tis. Kč FC Velké Karlovice + Karolinka na pořádání turnaje Mistrovství ČR v kopané žáků do 11 let.

ZO vzalo na vědomí:

- zprávu o činnosti Rady obce Velké Karlovice
- informaci o možném převodu Domova s chráněným bydlením v Tisňavách do majetku obce
- dopis o nepotřebném a přebytečném majetku Ministerstva vnitra ČR (bytový dům č. 516 včetně pozemků) a jeho formu prodeje.

ZO uložilo starostovi a místostarostovi:

- požádat zástupce Krajského úřadu Zlín o písemné vyjádření podmínek k převodu Domova s chráněným bydlením v Tisňavách
- požádat o dotaci na instalaci elektronického zařízení na měření rychlosti automobilů a dotaci na bezdrátový rozhlas
- průběžně se informovat o termínech při opravě hlavní komunikace z Ústí u Vsetína do Velkých Karlovic včetně výstavby mostu pod obecním úřadem
- požádat o bezúplatný převod bývalé školy v Podřatém z majetku MV ČR do majetku obce.

Bezdrátový internet

Majitelé rodinných domků a uživatelé bytových domů mají možnost přihlásit se ke zřízení vysokorychlostního internetu od společnosti TC servis, s.r.o., třída T. Bati 332 Otrokovice. Internetová přípojka může být poskytnuta občanům bydlícím v části V. Karlovice od rozcestí Soláň po křižovatku Léskové - Podřaté, Pluskovec po zastávku ČD, Miloňov po bývalý obchod. Podmínky připojení a žádosti k vyplnění jsou na obecním úřadě. Internetové připojení je závislé na množství zájemců!

Miroslav Koňářík, starosta obce

Z obecní matriky

Jubilanti za II. čtvrtletí 2006

85 let

Josefa Pavelková V.K. 25

90 let

Anastázie Špinarová V.K. 744

95 let

František Špinar V.K. 744

Veronika Trebulová V.K. 225

Narozené děti za II. čtvrtletí

Radim Dorňák V.K. 197

Jiří Gášek V.K. 64

Katrin Kretíková V.K. 865

Martin Minarčík V. K. 498

Sára Stavinohová V. K. 925

Klára Hanáková V. K. 127

Všem srdečně blahopřejeme

Zdena Škarpichová

20. července 2007 uplyne 110 roků od narození mé maminky, paní Zdeny Škarpichové. Rodačka z Halenkova vyrostla v kulturním rodinném prostředí. Jako učitelka a později též řídící školy v Miloňově probouzela u svých žáků zájem o lidové kroje a výšivky, písně, tance a obyčeje. Pro její povahu byla příznačná skromnost a láska k lidem, která nedovolila, aby se paní Škarpichová cítila být někým jiným než prostou vesnickou ženou. Byla neúnavnou organizátorkou národopisného dění a ochotnického divadelnictví ve Velkých Karlovicích. Sama vynikající zpěvačka helekaček a žňových písní (hečených) měla velký podíl na činnosti Valašského krúžku a na jeho četných vystoupeních. Byla vynikající informátorkou a obětavou pomocnicí při výzkumech lidové kultury v Karlovicích. Zнала tu každého, věděla, kde je ještě stará pec, kde vzácná výšivka, v kterém domě žije dobrý zpěvák nebo vypravěč. Pro neodbytného etnografa si našla vždycky čas a dobrou radu. Ode všech, kterým takto pomáhala, patří jí dík a upřímná vzpomínka. Vděčíme jí za založení pěveckého sboru Karlovjanky. Zemřela 10. ledna 1978.

Eva Juříčková

Výročí slavných osobností

Jindřich Duda, vlastivědný pracovník (1904-1967) působil od roku 1941 až do své smrti jako ředitel Měšťanské školy ve Velkých Karlovicích. Vedle pedagogické práce se dlouhou řadu let věnoval osvětové a kulturní činnosti. Popularizoval v tisku valašský kraj. V letech 1946-1951 vydával vlastivědný sborník Dolina Urgatina a od roku 1954 sborník Dědina pod Beskydem. Zpracoval řadu historických témat z dějin Velkých Karlovic, např. historii dráhy, sklářství, požární ochrany, školství, zemědělství, 200 let karlovského kostelíčka ... Působil jako kronikář Velkých Karlovic, byl stálým dopisovatelem okresních novin Naše Valašsko a spolupracovníkem redakce regionálního sborníku Valašsko.

Eva Fuková, umělecká fotografka dcera akademického malíře Františka Podešvy a spisovatelky Marie Podešvové se narodila v roce 1927. V roce 1945 byla přijata na AVU v Praze, kde pod vedením profesora malby Vlastimila Rady rozvíjela svůj talent. Fotografováním se začala vážně zabývat v roce 1951. Připravila fotografický doprovod k řadě knih. Řadí se k velkým osobnostem světové umělecké scény. Žije a tvoří ve Spojených státech amerických.

Jan Kutzer, pokrokový učitel a spisovatel (1847-1901) pocházel z Velkých Karlovic, narodil se v rodině revírníka. Zasloužil se o postavení školy v Podřatém, škola měla pouze jednu třídu pro sto žáků. Na památku této události sepsal a vydal drobné půvabné dílko, které nazval Karlovské zrcadélko. Je zde historie celé karlovské doliny. V ní se obyvatelé Karlovic poprvé dočetli, že jejich dolina se v pradávnu nazývala Urgatina. (Urga, urda-ovčí smetana). Karlovské zrcadélko je pozoruhodné dílko. Jan Kutzer svou knihu končí slovy: "Konče skrovnou práci tuto, přeji si, by vznítilo lásku k milé domovině, vzbudilo u nás dosud tak chatrnou vzájemnost a našlo schopnějšího péra, které by domácí perly z hlubin zapomenutí vynořilo" Jan Kutzer byl samouk, z finančních důvodů nemohl studovat. Vzdělával se, vykonal zkoušku učitelské způsobilosti, školní práce jej však velmi vyčerpávala, neboť jednotřídku v Podřatém navštěvovalo až 240 dětí. 3. dubna 1901 náhle skonal v náručí své choti. Je pohřben na karlovském hřbitově.

Jak Karlované stavěli chalupu (Arnošt Šrott)

Vyvyšovati Tě budu, Bože můj a Králi a dobrořečiti budu jménu Tvému na věky (žalm 144)
Mistr tohoto stavení je Jan Žák z Hažovic. Stalo se roku 1792 dne 18. srpna.

Takové a jiné nápisy, v nichž se opakovaly citáty ze žalmů a Písma, najdeme ještě na starých valašských chalupách, kterých je u nás už velice málo. Mizí všechny pověry a zvyky, které byly spjaty s takovou stavbou.

Vraťme se zpátky a aspoň něco připomeňme.

Hospodář, který si chtěl postavit novou chalupu, nejdříve si našel místo, kde by měla stát. Muselo to být blízko vody, což nebyla věc snadná. Na úbočích bylo vody dost. Zato na temeni kopce a v jeho bezprostřední blízkosti vodních zřidel se stálou vodou nebylo nadbytek. Taková slunná mýtinka, chráněná lesem od větrů, to bylo, panečku, zákoutí, radost tam bydlet. Slunce, dárce života a nejdokonalejší představa Boha našich předků, k němu horal vždy upínal celé svoje bytí. S ním se budil k práci. A s ním též, když se ukládalo za hory k spánku, loučil se modlitbou, ve které děkoval Bohu za šťastné prožití ukončeného dne a prosil Tvůrce o sílu a zdraví pro den příští nejen za sebe a za celou rodinu, ale za všechny spravedlivé a poctivé lidi.

Ne z každého dřeva smělo se stavět. Muselo to být dřevo jedlové, nebo smrkové, tak zvané vybrané zádušky /stromy rostené velmi pomalu ve stínu/. Ty byly husté a tvrdé jako křemen a proto trvanlivé. Muselo býti skáceno v listopadu - na všesvatském měsíci - kdy je bez mízy, bez živé šťávy, která dává růsti. Do takového dřeva se nedávají chrobáci a nehnije. Nesmělo být kácené na nově, prý dobře nevysychalo, ale jen tenkrát, když šel měsíček dolů. Nechte být i měsíček byl velký pán a musel se poslouchat.

Když měl hospodář všechno připraveno, pozval ještě kněze, aby stavební místo posvětil, by Bůh svojí milostí práci požehnal. A když slunce vysušilo všechny kaluže, které zima za sebou nechala, a to už bylo léto, nastal nebývalý ruch na místech, kde ještě nedávno mušky a barevní motýli pili šťávu z tlustých kalíšků všelijakých květin. Vyrůstala ze země nová chalupa, která měla příkryt ve svém šindelovém objetí štěstí i neštěstí, radosti i bolesti tvrdého života.

Mezi dřeva se vkládaly lískové pruty, na Bílou sobotu svěcené nad ohněm hořícím vedle kostela, aby chránily dům před ohněm a od zlých duchů. Do úhlu druhého dřeva od základu se vydlabal kříž, do kterého se vkládaly peníze, aby jich bylo v domě stále dostatek, mravenčí pižmo /hnízdo/, aby se v nové chalupě zdržovali dobří hosté a toto všechno se kropilo svěcenou vodou, aby zlí duchové neměli k lidem přístup, aby neškodili a boží požehnání provázelo lidi v novém domově.

Na vrcholu štítu /kozubu/ se zasadil hromotřesk, který prý chránil proti blesku a ohni. Pod štít „na pohlavku“ se vyřezalo ozdobné IHS - s Bohem začni každé dílo, podaří se ti jak milo. Vystavil s pomocí Boží tento byt Josef Borák. Léta Dáno 1792.

Pod podlahu v koutě, kde potom stál stůl, se uschoval buď svatý obrázek, posvěcené kočičky, aby domu přálo boží požehnání, někde zase kousek chleba na památku Poslední večeře Páně, aby ho bylo v domě stále dosti, také zboží /obilí/ na památku obětí Hospodinovy. Pod podlahu, kde mělo stát lůžko, se dával desátek růžence, aby každý, kdo v něm bude spát, měl krásné sny. Rovněž při stavbě stodoly se schovávalo do základů a to do každého rohu něco pšenice, ova, ječmene, křibice a pohanky, aby těchto darů Bůh vždy požehnal.

Střechy svých chalup stavěli v gotickém slohu. Nikdo je tomu neučil, to příroda sama vypěstovala v nich tento cit pro krásno. Oni sami našli pro to velmi prosté vysvětlení. Prý, aby jim sníh nezalamoval vazbu a krov.

Stejně zajímavým je, že všechny starovalašské chalupy jsou stavěny v tak zvaném „zlatém řezu obdélníka“. Nad tím se pozastavují moderní stavitelé a architekti, už proto, že k čemu oni dospěli složitým výpočtem, to horal zdědil přírodou jako věc samozřejmou. Nové chalupy již jej postrádají. A co dnes nikdo neobjasnil a pasekář to nedovede též vysvětlit, ale muselo to tak býti - že hřeben střechy byl stavěn ve směru světových stran: od severu k jihu nebo od západu na východ. Tento požadavek jim pravděpodobně kladl vítr.

Když chalupa byla postavena, ještě nevymechovaná a nevylatkovaná /lícila se až za několik let, až se dřevo okouřilo, očerňalo a řádně vyschlo, tehdá se též vyšparuňkovalo, skuliny se vymazaly blátem a dřevo olíčilo vápnem/, vypravil hospodář pro tesaře a zedníky Víchovou - hostinu pro všechny, by Bůh tak žehnal i potomkům, kteří v domě bydlet budou. Napekly se vdolky, zabil se beran, nadělalo se vařenice a teď „holaj duša, pekla není“, pij, jez a zpívej, až se budou s tebou veselit i hory, že tě přijaly mezi sebe.

První přespala v novém domě kočka, nebo pes, neboť se věřilo, že kdo první noc přespí v nové chalupě, brzy zemře.

Kněz druhý den vysvětil dům, vyhnal z úhlů všechny zlé duchy, Boha pozval, aby zde s těmi lidmi žil u jednoho stolu a jedné mísy, dával mír a dobrořečil nejen hospodáři, ale i potomkům na věčné časy.

Bože chválíme Tebe, ostříhej nás od nemoci,

od moru, od neštěstí, od hladu

a štěstím posyp každý náš krok.

Ve Tvém jménu jsme začali.

s Tvým jménem odtud odejdeme. Amen.

Teprve potom se nastěhoval pasekář s celou rodinou do nového stavení a žil v práci a pokoji, popřál-li to Bůh a život sám!

Židovský hřbitov

Židovský hřbitov byl založen v roce 1887. Byli na něm pohřbíváni Židé až od Hovězí. Na hřbitově stála márnice, kterou podpálili za války fašisté. Hřbitov je v údolí Jezerné. Hned po jeho založení na něm byly vysázeny stromy. Díky nim byla tam zvláštní atmosféra. Hned po založení byly přivezeny dva staré náhrobky pískovcové typického tvaru a s hebrejskými nápisy. Neví se, odkud a kdo je přivezl. Jakmile se začalo pohřbívat, přizpůsobili se Židé katolickým náhrobkům - marmorovým a žulovým. Posledním pohřbeným byl v roce 1938 Alois Weis.

Po druhé světové válce nezůstal nikdo, kdo by se o hroby staral. Až teprve v roce 2000 ho začala opravovat Židovská obec z Ostravy. Protože se v Rožnově pod Radhoštěm rušil židovský hřbitov, bylo přivezeno do V. Karlovic 6 pomníků. Hřbitov byl zmenšen, stromy byly pokáceny.

Židé se scházeli v soukromé synagoze v Panském domě. Obřadů se účastnili až do II. světové války věřící od Nového Hrozenkova po Velké Karlovice.

Helena Mičkalová

Co nás čeká

V současné době je v muzeu otevřena výstava vystřihovánek Kornelie Němečkové (do 22. 7.)

Od 28. 7. do 2. 9. Monumentální krajka

2. 8. - 5. 8. Setkání řezbářů u Karlovského muzea s doprovodným programem, sledujte plakáty a oznámení

5. 8. pouť, slavnostní mše svatá, kazatel P. Mgr. Alfred Volný, ředitel Teologického konviktu v Olomouci

Divadelní hra Čert a Káča, aneb není peklo jako peklo

Letošní divadelní hra měla zatím největší návštěvnost, s generální zkouškou to byla v Karlovicích čtyři téměř vyprodaná představení. Na přehlídce divadelních souborů na Hovězí měla hra velký úspěch, Iva Prejzková, představitelka Káči, zde získala cenu za nejlepší herecký výkon.

Podle ohlasu soudím, že se naše divadlo líbilo. Jsme rádi, že naše snažení nebylo nadarmo. Za celý sbor chci poděkovat všem, kteří nám pomáhali, podporovali a povzbuzovali nás. Byli to hlavně rodinní příslušníci těch, co trávili čas místo doma na zkouškách a pak obecní úřad, který nám zajišťoval teplo a světlo. Má-li někdo z vás chuť se k nám přidat s jakýmkoliv nápadem nebo pomocí, chce-li někdo zkusit na chvíli být postavou z pohádky nebo jiného příběhu, neváhejte a přihlaste se komukoliv z členů souboru. Divadlo ochotníků je otevřené všem a mělo by žít.

Ivanka Foralová

Karlovský pohár

3.6. proběhla soutěž o pohár starosty obce, kterou pořádalo ZOD Velké Karlovice. Naším mladým hasičům se útok moc nepovedl, zato muži nad 35 let z pořádajícího týmu vyhráli. Vytvořilo se družstvo mužů nad 35 let reprezentující Velké Karlovice za všechny hasičské sbory, které mělo premiéru 10. 6. v Pozdýchově. Ostudu neudělali, vyhráli v čase 18,93 s.

Další soutěže: Valašský širák Tísňavy, už 20. ročník, 14. 7. 2007 v 16:00 hod., po soutěži tradiční zábava
Memoriál Josefa Vašuta v Jezerném u hasičáku 21. 7. 2007 ve 14:00 hod

Marie Minarčíková

Karlovský Pepi maraton 2007

Vytrvalostní závod na horských kolech MTB cross country, který se konal v sobotu 26.května 2007 jako memoriál Josefa Boráka, jednoho ze zakladatelů, organizátora, sponzora a aktivního účastníka. Počet závodníků 101, vítěz Svatopluk Janečka.

Downhill Razula

Downhill Razula je jedním z řady závodů Českého poháru. Další kola se jedou například na Klínovci v Krušných horách a ve Špindlerově Mlýně. Ve světě bývá běžné, že zimní lyžařská střediska fungují přes léto jako bikeparky. V těchto centrech se pořádá během sezony mnoho zajímavých závodů a zároveň slouží pro širokou veřejnost.

Závodníci musí zdolat trať o délce 1300 metrů s převýšením 210 metrů. Trasa vede po sjezdovce i smrkovém lese a je ztížena umělými překážkami. Jde o velké klopené zatáčky, transfer, dropy, technické pasáže a před padákem do cíle skok dlouhý 11 metrů.

V Léskovém jsme mohli vidět v neděli 24. 6. naši špičku. Počasí vyšlo, divácký zájem byl obrovský, startovalo 182 závodníků, vítězem se stal Michal Maroší.